[illegible]
...ადოება თანაგრძნობით დაესწრება ამ კონცერტს და
...აშუალებას მისცეს უანგარო მუშაკს თავისა და წვრილ შვილის დროებით მაინც უზრუნველ ყოფისთვის.

† მიხეილ ლევანის ძე ჩერქეზიშვილი

მიშა ჩერქეზიშვილი დაიბადა 17 სექტემბერს 1886 წელს. გიმნაზიაში სწავლის დამთავრების შემდეგ მ. ჩერქეზიშვილი 1903 წ. გაემგზავრა უმაღლესი განათლების მისაღებად პეტერბურგში, სადაც მალე გაიცნო მოწინავე ახალგაზდათა ჯგუფი და მაშინვე საპატიო ადგილი დაიჭირა. ეს ხანა გახურებული მუშაობის დრო იყო; რუსეთის საზოგადოება, რომელსაც სალათას ძილით ეძინა, ძლივს გამოფხიზლდა და მოქმედება დაიწყო. სწორედ ამ ხანებში დაჰბერა „გაზაფხულის“ პირველმა სიომ... ამოძრავდა მთელი რუსეთი და მასთან საქართველოც, ამისთანა დროს ყოველი

შებნებული, დიდი თუ პატარა, მოხუცი თუ ახალგაზდა, თავის ძალ-ღონეს ხალხის გამოღვიძების საქმეს ალევდა. მიშა ჩერქეზიშვილმაც თავგამოდებით დაიწყო მუშაობა, ჩაერია ბრძოლაში და ყველგან, სადაც კი მუშაობდა, მოიპოვა საერთო სიყვარული და ნდობა. მიშა აზრით და გონებით წმინდა წყლის „ესერი“ იყო, იბი მხურვალე მონაწილეობას იღებდა „ესერების„ პარტიულ მუშაობაში. 1905 წ. როდესაც მშრომელმა ხალხმა ბრძოლა დაიწყო და ტალღა ტალღაზედ შესტყორცნა ძველ წეს-წყობილებას, მ. ჩერქეზიშვილი მონაწილეობას იღებდა მოწინავე მებრძოლთა რაზმში. 1906 წ. მიშა რამდენიმე ამხანაგთან ერთად ფინლიანდიაში მუშაობს სამხედრო ორგანიზაციის გამოცემათა საქმეზე. მიშა ვერ ასცდა საერთო ხვედრს—იგი დააპატიმრეს და სწორედ ამ ხანებში დაეტყო მას პირველი ნიშნები იმ ავადმყოფობისა, რომელმაც უწყალოდ ბოლო მოუღო. მიუხედავათ იმისა, რომ მიშა ავად იყო, იბი ბულმოდგინედ განაგრძობდა მუშაობას, ციხიდბან განთავისუფლების შემდეგ თბილისშიაც თუ რამდენათ ივიწყებდა მუშაობის დროს თავის თავს, მიშა იქიდანა სჩანს, რომ 1907 წ. თუმც ძალზე ავად იყო, მაინც გაემგზავრა დელეგატათ „ესერების“ სამხედრო ორგანიზაციების წარმომადგენელთა კრებაზე. დაბრუნდა ტფილისში თუ არა ისევ მედგრად შეუდგა მუშაობას. 29 მარტს 1907 წელს მიშა ისევ დააპატიმრეს და მეტეხის ციხეში დაამწყვდიეს, სადაც შვიდი თვე დაჰყო. ციხემ, რა თქმა უნდა, ძალაზე დაასუსტა ისედაც დაუძლურებული ბუნება თავ განწირული მებრძოლისა და ციხიდან გამოშვების შემდეგ იძულებული შეიქმნა საზღვარგარეთ წასულიყო მორეული ქლი[illegible] მოსარჩენად. ეს გამგზავრება მით უფრო იყო [illegible]ლებელი, რომ მიშას [illegible] [illegible]. [illegible] მ. ჩერქეზიშვილი იყ[illegible] საექი[illegible]ვლისურ სანატორიაში ქ. ლეიზენში, სადაც გარდა[illegible] 5 მარტს.

საზოგადოდ მიშა ჩერქეზიშვილი იშვიათი ხასია[illegible]სა და ბუნების პატრონი იყო: მორცხვი და გამბედავი, თავაზიანი და უშიშარი, სიკეთით და სინდისიერებით აღსავსე გრძნობა ფაქიზი და გონება მახვილი. ეჭვი არ არის, მიშას სიცოცხლე რომ დასცალ ებოდა, იგი შესაფერ ადგილს დაიჭერდა ჩვენს უფერულ ცხოვრებაში. განსვენებული მიშა ტრადიციული მებრძოლი იყო. სამოცდა ათიან წლებში მამა მისიც იღებდა მონაწილეობას „მეამბოხე ახალგაზდობაში“, რის გამო ციხე და საპყრობილეს ალერსი არა ერთხელ უგემნია.

რა თქმა უნდა, მიშასთანა უანგარო და თავდადებულნი ქაბუკნი თუ შესძლებენ ჩვენი უგემურ და უფერულ ცხოვრების გაცისკროვანებას და მით უფრო სამწუხარო და მწარედ სატირელია მათი დაკარგვა, მათი არ ყოფნა.

მიშას არასოდეს არ დაივიწყებს არც ის პარტია, რომელსაც სული შეალია და არც მისი ამხანაგები, რომელთა შორის პირველი იყო.

ს.—რ.

მიშა ჩერქეზიშვილის ხსოვნას.

И скоро міру лучшій плодъ
Весна иная принесетъ.
Байронъ.

—

დაუვიწყარო ამხანაგო! შენმა სიკვდილმა დიახაც დაგვაოსა და დაგვაობლა ყველა შენი თანამშრომელნი!..

მეტად დიდი დანაკლისია შენი დაკარგვა, მეტადრე მაშინ, როცა წყვდიადისა და ბნელეთის მოციქულები დარაზმულები სამკვდრო-სასიცოცხლო იერიშს გვიპირებენ!..

ვინ გაგვიწევს შენ მაგიერ მეთაურობას, გამხნევებას, მტერზე გულ-და-გულ მისვლას!?

აი, სწორედ ამასა ვსტირით, ამასა ვაგლახობთ, თორემ სიკვდილი საერთო ხვედრია და ვერავინ გაექცევა მას.

გჯეროდეს ამხანაგო, რომ რაც უნდა მოიღრუბლოს ცა, რაც უნდა გაბატონდეს ამ ქვეყნად ძალ-მომრეობა, არ ვუღალატებთ შენს წმიდა ანდერძს—განვაგრძობთ მუშაობას, უკანასკნელ სისხლის წვე[illegible]ამდე, უკანასკნელ სულის აღმოხდამდე, უკანასკნელ საფლავის კარამდე!

დაე იყოს შენთვის მსუბუქი უცხო მხარეს მიწა, რომლის გულმკერდში იპოვე საუკუნო განსვენება!

მაშ, მშვიდობით დაუვიწყარო ამხანაგო, მიშა!

კოლა-გიორგი.

მ ა თ ხ ო ვ ა რ ა

—

ეჰ, შემიბრალეთ საწყალ გლახაკი,
მომიგდეთ რამე, ძველი გექნებათ...
ეგებ დავფარო ჩემი სიტიტვლე,
ეგრემც სამება თქვენ შეგეწევათ!..
თქენ ნუ გგონივართ ცრუ მაწანწალა,
როგორც ამასა ზოგნი სჩადიან...
არა, მე მიჭირს—მცივა და მშიან...
მე სულ მცირე რამ, ცოტა მწადიან...
მყვანდა მშობლები, მამა ვაჟკაცი,
ჩვენი სახლ-კარი, დიახ ღვივოდა,
მაგრამ უწყალოდ გაგვანადგურეს,—
ჩვენის ცოდვითა ზეცა იწოდა!..
მას აქეთია ტანჯვით ვმათხოვრობ,
სხვის ხელს შევყური, ველი ლუკმა პურს...
თუ არ ჩამქრალა თქვენში ღვთაება,
შემეწიენით, ვისაც რითაც ჰსურს!..

თ. ჭინკაშვილი.